

• HOGY MINÉL TÖBBEN MEGSZERESSÉK A KÓRUSMUZSIKÁT

ÉGETŐ GABRIELLA ZENEI PÁLYAÚTJA

Az Égető Gabriella zenetanárnő által alapított országos hírű, külföldi vendégszereplései során is sok sikert ért szabadkai amatőregyüttes, a Pro Musica Kamarakórus a múlt év végén ünnepelte megalakulásának tizedik évfordulóját. A nagy sikerű jubileumi koncert után, amelyet december 16-án tartottak a művelődési otthon termében, felkerestük Égető Gabriellát és elbeszélgettünk vele zenei pályautjáról, a Pro Musica kórus létrejöttének történetéről, eddigi eredményeiről, további terveiről és célkitűzéseiről.

Égető Gabriella Szabadkán végezte a gimnáziumot és ezzel párhuzamosan a zeneiskolát, ahol két tanszakon nyert oklevelet: 1956-ban az elméleti és 1957-ben a zongoraszakon. Zongorából Bordás Lajos művésztanár tanítványa volt, az elméleti tárgyakat pedig főleg Karel Napravnik nagy tapasztalatú pedagógusnál és zeneszerzőnél tanulta, akinek alapos tudása, karvezetői rátermettsége és zeneszeretete útmutatóul szolgált számára további tanulmányai és későbbi munkája során is.

A zeneiskola sikeres befejezése után a Belgrádi Zeneakadémiára iratkozott, s itt A alatt az elméleti szakon, B alatt pedig zongorából mint második főtantárgyból diplomált 1961-ben. A zeneakadémián is kiváló pedagógusok, neves zeneszerzők és zenetudósok növendéke volt: kórusvezetésből Vojislav Ilić, összhangzattanból és ellenponttanból Enrico Josif, formattanból Vlastimir Peričić, a kórusirodalom ismeretéből Petar Bingulac, zongorából Vera Veljkov volt a tanára. A zeneakadémia kórusát is Vojislav Ilić vezényelte, s az ő vezetése alatt ekkor énekelték először Monteverdi-művet Belgrádban, ami Égető Gabriella számára is nagy élmény volt és serkentőleg hatott. Zeneakadémiai tanulmányai folyamán rendszeresen eljárt minden hangversenyre is, amelyek közül különösen az a koncert maradt meg élénken emlékezetében, amelyen Zubin Mehta hindu karmester Berlioz *Fantasztikus szimfóniáját* vezényelte. De ekkor még egyáltalán nem gondolt arra, hogy egyszer majd ő is vezényelni fog. A zenepedagógusi pályát szerezte, s tanárai is erre buzdították. „Maga nem is tudja, mennyire pedagógusnak született” — mondta neki a negyedik év végén a metodikavizsga gyakorlati része után Dušan Skovran neves zeneszerző és pedagógus.

Diplomavizsgája után azonnal a Szabadkai Zeneiskolába jött tanárnak. Elméleti tárgyakat kezdett tanítani, s az egyik tantárgy, az ellenponttan keretein belül többek között régi mesterek műveit is tanulmányozták. S hogy ez ne csak pusztán teoretikus analízis legyen, tanítványaival meg is szólaltatta, énekellette ezeket a darabokat. Ily módon a mai Pro Musica Kamarakórus gyökerei ehhez az elsődleges kezdeményezéshez vezethetők vissza. Ezeken az órákon ugyanis kialakult egy hattagú női kórus, amely 1963-ban lépett fel először nyilvánosan, éspedig a Szabadkai Városi Múzeumban a középkori freskók kiállításának megnyitóján. Ez alkalommal többek között előadta Ivan Lukačić (1574—1648) dalmát zeneszerző *Ex ore infantum* (Csecsemők ajkain szól a dicsőítés) című kompozícióját, valamint Monteverdi két *Canzonettáját*.

A következő, 1964—1965. tanévben a hattagú női kórus tizenhat tagú vegyes karrá szélesedett. A tagok valamennyien zeneiskolai diákok voltak, akik maguk kívánták a kórus létrejöttét mint szabad aktivitási formát. Ez a kórus már Belgrádban is vendégszerepelt, éspedig a Kornelije Stanović Zeneiskola hangversenytermében. Erről a koncertről a Politikában nagyon szép kritika jelent meg, amely igazolta próbálkozásaik létjogosultságát.

Ezután újra egy női kórus következett, ezúttal tizenhat tagú önkéntes együttes, amely már külföldön (Szegeden) is vendégszerepelt. Ez a kórus a régi mesterek alkotásai mellett már modern, XX. századbeli kompozíciókat is másorra tűzött, hazai és külföldi műveket egyaránt. Szegeden például többek között bemutatták Petar Konjović *Vragolan* című szerzeményét.

1968-ban a zeneiskola „hivatalos” kórusának a vezetését is Egetó Gabriellára bízta. Ebben az évben ünnepezték az iskola megalapításának 100. évfordulóját, s az iskola akkori és régebbi diákjaiból, valamint más önkéntes jelentkezőkből egy nyolcvantagú vegyes kórus állt össze, hogy az ünnepi hangversenyen elénekelje zenekari kísérettel; Dušan Miladinović karmester vezényletével, Mozart *Koronázási miséjét*. Ezt a kórust Egetó Gabriella készítette elő a nagy sikerű jubileumi koncertre, amely után Milkó Cora művésznőnek, a zeneiskola igazgatójának a buzdítására a koncerten közreműködött énekesek egy részéből Egetó Gabriella megalakította a Pro Musica Kamarakórust.

Az ekkor még csak tizenhat tagot számláló kórus első ízben 1969. március 7-én, a nőnap alkalmából rendezett hangversenyen a zeneiskola termében lépett fel. Praetorius *Szép kedvesem, kis tündérlány* és Jannequin *Kicsi nimfák* című művét adta elő átütő sikerrel.

Egetó Gabriella még néhány évig az iskola énekkarát is vezette, amely 1974-ben Szarajevóban a zeneiskolák országos versenyén első díjat nyert.

A Pro Musica első országos jelentőségű fellépése 1971-ben volt Baško Poljén (Makarska közelében), ahol akkor a Zenekedvelő Ifjúság II. kongresszusát tartották. A közönség, amely csupa képzett zenészből állt, nagy szeretettel fogadta megjelenését. Ez lendületet adott az énekkar számára a további munkához. A kongresszus után a belgrádi Pro Musica című zenei szaklapban megjelent egy beszámoló, amelyben a szabadkai kamarakórust mint a legjobban szereplő énekkart említették.

Belgrádban 1971 decemberében volt a Pro Musica első hangversenye, amelyet a Freskómúzeumban tartottak. A koncert után a Politika zenekritikusa, Rajko Maksimović zeneszerző így írt 1971. december 22-én a kórusról és alapító karnagyáról:

„Valószínű, hogy a jelenlevők többsége számára, és e sorok írójának a számára is, a szabadkai kamarakórus nemcsak kellemes meglepetést, de igazi felfedezést is jelentett! Kétségtelen, hogy ez elsősorban művészeti vezetőjének és karnagyának, Egetó Gabriellának az érdeme, aki tudását és zeneszeretét önfeláldozó munkával átvitte a kórusra..., úgy, hogy sokrétű programot hallottunk (Palestrina, Lasso, Mokranjac, Marinković, Kodály és mások) mintaszerű, mondhatni professzionalista előadásban. Egetó Gabriella mint rendkívül studiozus dirigens-kreátor, mint munkájának lelkes művelője mutatkozott be. Kiváló érzeke a stílus, kórusfrazírozás, megfelelő tempó, de különösen a dinamikai árnyalatok iránt a szó valódi értelmében rabul ejtette a hallgatót az egész hangverseny folyamán.

Szerény magartatása, a kamarahangzás iránti őszinte odaadása, minden külső anyagi támogatás nélküli vállalkozó kedve és művészi teljesítménye, amelyről már szó volt, megérdemli a legnagyobb dicséretet. Meg kell említenünk azt is, hogy minden partitúrát eredeti nyelven adtak elő (olaszul, németül, angolul, orosz nyelvben, magyarul) és gondos dikcióval.”

A Pro Musica itthoni szereplései közül különösen emlékezetesek maradtak a közönség számára azok a hangversenyek, amelyeket a Belgyógyászati Napok keretében rendeztek minden évben a hetvenes évek első felében a szabadkai Teréz-templomban, s amelyeken többek között Palestrina-, Orlando di Lasso-, Bach- és Kodály-műveket adtak elő nagy sikerrel.

Új távlatokat nyitott a kórus előtt az együttműködés a belgrádi Pro Musica Kamarazeneikkal. Az együttműködésre Đura Jakšić karmester kérte fel Egetó Gabriellát, akit hangversenyeiről ismert, főként a zeneiskolák köztársasági versenyéről, amelyet kétévenként rendeztek meg a fővárosban, s amelyen a szabadkai zeneiskola kórusa Egetó Gabriella

vezényletével mindig nagy sikerrel szerepelt, s mindig megnyerte a II. díjat. Első közös fellépésük az 1974 májusában rendezett Bach-koncert volt. A *H-moll* miséből és a *Máté-passió*ból adtak elő három-három tételt. A koncerten Đura Jakšić vezényelte a saját zenekarából és az Egetó Gabriella által betanított kórusból álló együttest, a ráadást azonban (a koncerten elhangzott egyik tétel megismétlését) Đura Jakšić kérésére Egetó Gabriella vezényelte. Ez a kedves szokásuk továbbra is fennmaradt; valamennyi közös koncertjük alkalmával Egetó Gabriella vezényelte a ráadást.

1974 decemberében Vivaldi-estet rendezett a két Pro Musica. A közösen előadott mű a *Gloria* volt. Ezután, 1975 májusában ismét Bach-koncert következett (*Magnificat*), majd 1975 decemberében Vivaldi *Magnificat*-ját adták elő együttesen. 1976 májusában felújították Bach *Máté-passió*-ját, ugyanez év decemberében pedig Vivaldi *Gloriá*-ját. Ezeket a közös hangversenyeket mindig először Szabadkán rendezték meg, azután Belgrádban, majd Aranđelovacon és Újvidéken is felléptek hasonló programmal.

A szabadkai kórus önálló koncertjeivel is sokszor vendégszerepelt hazánk számos városában, így például Belgrádon kívül Zágrábban, Újvidéken, Nišben, Eszéken, Zomborban, azonkívül külföldön is, és pedig Angliában (Wellsben az 1974. évi kórusversenyen), Magyarországon (Szegeden, Kecskeméten, Pécsen), Romániában (Kolozsváron), Csehszlovákiában (Pozsonyban), Olaszországban (Goriziában) és Lengyelországban (Bydgoszcz, Gdansk).

Egetó Gabriella elmondta, hogy a XV. és XVI. századbeli zene a szívügye, s leghőbb vágya, hogy ezeket a kevésbé ismert műveket megkedveltesse a közönséggel, hogy minél többen megszeressék ezt a szép, tiszta kórusmuzsikát, annál is inkább, mivel hazánkban is virágzott a reneszánsz idején a karéneklés, amiről többek között a XVI. századbeli Jacob Petelin Gallus szlovén zeneszerző, majd a šibeniki születésű, Splitben munkálkodott Ivan Lukačić és a rijekai Vinko Jelić művei tanúskodnak. Ezenkívül a mai kóruskompozíciókkal foglalkozik szívesen, és egyik legfőbb feladatának tekinti azt is, hogy mai jugoszláv zeneszerzők műveit megismertesse külföldön. Azt szeretné, ha hazánk minden városában lenne egy vagy több ilyen lelkes együttes, mint a Pro Musica, ehhez pedig véleménye szerint arra lenne szükség, hogy már az elemi iskolákban intenzíven foglalkozzanak a gyermekek aktív zenei nevelésével; ezekben a korai években kevesebb zeneelméletre és jóval több éneklésre lenne szükség, hogy a már meglévő kórusoknak minél erősebb utánpótlása, az újabban létrejövőknek pedig már kezdetben minél nagyobb tagsága legyen.